

**Obecná (mestská) samospráva
v právnom poriadku Slovenskej republiky
a
územný plán obce (mesta)**

**(v kontexte obmedzovania pôsobnosti
samosprávy pri rozhodovaní o obsahu územného
plánu a jeho vyhlasovania všeobecne záväzným
nariadením – časť: ochrana zdravia pre účinkami
elektromagnetického žiarenia)**

Ústava Slovenskej republiky

publikovaná v Zbierke zákonov pod č. 460/1992 Zb.

<http://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1992/460>

ZBIERKA **ZÁKONOV**
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1992

Vyhlásené: 1. 10. 1992

Časová verzia predpisu účinná od: 01.01.2016

Obsah dokumentu je právne záväzný.

460

ÚSTAVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

z 1. septembra 1992

PREAMBULA

My, národ slovenský,
pamätajúc na politické a kultúrne dedičstvo svojich predkov a na stáročné skúsenosti zo zápasov
o národné bytie a vlastnú štátnosť,
v zmysle cyrilo-metodského duchovného dedičstva a historického odkazu Veľkej Moravy,
vychádzajúc z prirodzeného práva národov na sebaurčenie,
spoločne s príslušníkmi národnostných menšín a etnických skupín žijúcich na území Slovenskej
republiky,
v záujme trvalej mierovej spolupráce s ostatnými demokratickými štátmi,
usilujúc sa o uplatňovanie demokratickej formy vlády, záruk slobodného života, rozvoja duchovnej
kultúry a hospodárskej prosperity,
teda my, občania Slovenskej republiky,
uznášame sa
prostredníctvom svojich zástupcov
na tejto ústave:

PRVÁ HLAVA

Prvý oddiel
ZÁKLADNÉ USTANOVENIA

Čl. 1

(1) Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

(2) Slovenská republika uznáva a dodržiava všeobecné pravidlá medzinárodného práva, medzinárodné zmluvy, ktorými je viazaná, a svoje ďalšie medzinárodné záväzky.

Čl. 2

(1) Štátna moc pochádza od občanov, ktorí ju vykonávajú prostredníctvom svojich volených zástupcov alebo priamo.

(2) Štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

(3) Každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá.

Čl. 3

(1) Územie Slovenskej republiky je jednotné a nedeliteľné.

Článok 1 ods. 1) ústavy:

**Slovenská republika je
zvrchovaný,
demokratický
a právny štát.**

**Neviaže sa na nijakú ideológiu ani
náboženstvo.**

Hierarchia všeobecne záväzných právnych predpisov

Ústavný poriadok

Ústava / Ústavný zákon / Výsledok referenda so silou ústavného zákona

Medzinárodná zmluva s aplikačnou prednosťou pred zákonom

napr. aj zmluva o pristúpení do EÚ

Jednoduché právo

Zákon / Výsledok referenda so silou zákona / Medzinárodná zmluva so silou zákona

Podzákonné predpisy

Nariadenie vlády / **Vyhláška** / Opatrenie / Výnos ministerstva

Predpisy vydané územným samosprávnym celkom pri výkone štátnej správy

Všeobecne záväzné nariadenie samosprávneho celku, ktorým môže byť obec, mesto alebo samosprávny kraj

Od 1. mája 2004 sú súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky aj predpisy Európskeho spoločenstva (najmä nariadenia ako samovykonateľné predpisy), ktoré ale nemožno zaradiť do hierarchie právnych predpisov podľa právnej sily, pretože tieto predpisy majú špecifické postavenie (prednosť komunitárneho práva).

Článok 2 ods. 2) ústavy:

Obec (mesto) nie je štátny orgán!

2) Štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a **v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.**

3) Každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá.

(každý = občan, samospráva, spoločnosti, združenia...)

Prečo nie je obec (mesto) štátny orgán?

ŠTVRTÁ HLAVA ÚZEMNÁ SAMOSPRÁVA

Čl. 64

Základom územnej samosprávy je obec.

Čl. 64a

Obec a vyšší územný celok sú **samostatné územné samosprávne a správne celky Slovenskej republiky združujúce osoby, ktoré majú na ich území trvalý pobyt. **Podrobnosti ustanoví zákon.****

t. j. zákon o obecnom zriadení

Čl. 67

2) Povinnosti a obmedzenia pri výkone územnej samosprávy možno obci a vyššiemu územnému celku ukladať zákonom a na základe medzinárodnej zmluvy...

3) Štát môže zasahovať do činnosti obce a vyššieho územného celku len spôsobom ustanoveným zákonom.

Obec (mesto) teda môže konať všetko, čo nie je zákonom zakázané, a nemožno jej orgány nútiť, aby konala niečo, čo zákon neukladá.

Štát môže konať iba na základe ústavy, v jej medziach, v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon a do samosprávnej rozhodovacej pôsobnosti obce zasahovať len spôsobom ustanoveným zákonom.

Čl. 68

Vo veciach územnej samosprávy a na zabezpečenie úloh vyplývajúcich pre samosprávu zo zákona môže obec a vyšší územný celok vydávať všeobecne záväzné nariadenia.

Týmto článkom je v ústave zadané, že obec (mesto) môže vydať VZN a to sa stáva súčasťou právneho poriadku na jej území.

Rozhodovanie o územnom pláne, jeho schvaľovanie a vyhlasovanie je vecou samosprávnej pôsobnosti obce – vid' neskôr.

Čl. 71

1) Na obec a vyšší územný celok možno **zákonom preniesť **výkon určených úloh miestnej štátnej správy**.**

Náklady takto preneseného výkonu štátnej správy uhrádza štát.

Toto sa netýka územného plánu obce. Rozhodovanie o územnom pláne, jeho schvaľovanie a vyhlasovanie nie je preneseným výkonom miestnej štátnej správy – ale samosprávnou rozhodovacou pôsobnosťou obce.

Čl. 71

2) Pri výkone štátnej správy môže obec a vyšší územný celok vydávať v rámci svojej územnej pôsobnosti na základe splnomocnenia v zákone a v jeho medziach všeobecne záväzné nariadenia. Výkon štátnej správy prenesený na obec alebo na vyšší územný celok zákonom riadi a kontroluje vláda. Podrobnosti ustanoví zákon.

Toto sa netýka územného plánu obce. Rozhodovanie o územnom pláne, jeho schvaľovanie a vyhlasovanie nie je preneseným výkonom miestnej štátnej správy – ale samosprávnou rozhodovacou pôsobnosťou obce.

**Zákon Slovenskej národnej rady
č. 369/1990 Zb. zo 6. septembra 1990
o obecnom zriadení**

<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1990/369>

Samospráva obce

§ 11 ods. 4) Obecné zastupiteľstvo rozhoduje o základných otázkach života obce, najmä je mu vyhradené

c) schvaľovať územný plán obce alebo jej časti a koncepcie rozvoja jednotlivých oblastí života obce,

Schvaľovanie územného plánu je samosprávnou rozhodovacou pôsobnosťou obce. Povinnosti a obmedzenia pri výkone územnej samosprávy možno obci ukladať len zákonom (Čl. 67 ods. 2 ústavy) a štát môže zasahovať do činnosti obce len spôsobom ustanoveným zákonom (Čl. 67 ods. 3 ústavy).

§ 4

4) Ak zákon pri úprave pôsobnosti obce neustanovuje, že ide o výkon prenesenej pôsobnosti štátnej správy, platí, že ide o výkon samosprávnej pôsobnosti obce.

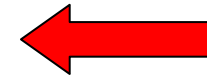
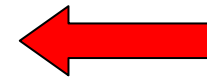
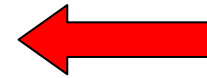
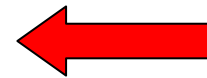
Príklad, ako vyzerá prenesenie štátnej správy na obec:

Zákon o ochrane prírody a krajiny § 69 ods. 1 písm. a)

Obec vykonáva v prvom stupni štátnu správu vo veciach ochrany drevín v rozsahu ustanovenom týmto zákonom.

§ 6 Všeobecne záväzné nariadenia obce

1) Obec môže **vo veciach územnej samosprávy** vydávať nariadenia; **nariadenie nesmie byť v rozpore** s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, zákonmi a medzinárodnými zmluvami.

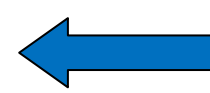
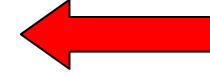
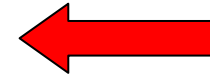
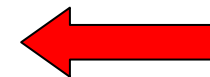
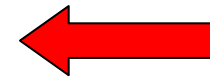

Všimnite si, že na rozdiel od odseku 2 (ukážeme si ho ďalej) výpočet neobsahuje podzákonné právne normy, ako sú napríklad vyhlášky ministerstiev, nariadenia vlády a pod.

Všeobecne záväzné nariadenie obce môže byť v rozpore s vyhláškami ministerstiev, čo je aj bežné napríklad pri vyhlasovaní územného plánu (viď ďalej). Zákon obci nezakazuje vydať všeobecne záväzné nariadenie, ktoré je v rozpore s vyhláškou. Obec môže konať všetko, čo nie je zákonom zakázané. Obec nemožno nútiť, aby konala niečo, čo jej zákon neukladá. Žiadny štátny orgán a ani nikto iný nesmie obec nútiť, že jej nariadenie vydané pri samosprávnej pôsobnosti musí byť v súlade s akoukoľvek vyhláškou ktoréhokoľvek ministerstva. Ak sa o to niektorý štátny orgán snaží, porušuje zákon.

2) Vo veciach, v ktorých **obec plní úlohy štátnej správy**, môže vydávať nariadenie **len na základe splnomocnenia zákonom a v jeho medziach.**

Také nariadenie **nesmie byť v rozpore** s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, medzinárodnými zmluvami... so zákonmi, s nariadeniami vlády, so všeobecne záväznými predpismi ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy.

Schvaľovanie územného plánu však nie je úloha štátnej správy – ale rozhodovacia samosprávna pôsobnosť a tento odsek sa preto na schvaľovanie a vyhlasovanie územného plánu nevzťahuje. Tam platí § 6 ods. 1.

§ 11 Obecné zastupiteľstvo

4) **Obecné zastupiteľstvo** rozhoduje **o základných otázkach života obce**, najmä **je mu vyhradené**

t. j. o veciach územnej samosprávy

c) **schvaľovať územný plán obce** alebo jej časti a koncepcie rozvoja jednotlivých oblastí života obce,

schvaľovanie územného plánu – je to vec územnej samosprávy!

d) rozhodovať o zavedení a zrušení miestnej dane a ukladať miestny poplatok,

ale len za podmienok stanovených zákonom o miestnych daniach a poplatku...

e) určovať náležitosti miestnej dane alebo miestneho poplatku a verejnej dávky a rozhodovať o prijatí úveru alebo pôžičky,

g) **uznášať sa na nariadeniach...**

§ 26

Poslanec skladá sľub, ktorý znie: „**Sľubujem na svoju česť a svedomie, že budem riadne plniť svoje povinnosti, ochraňovať záujmy obce, dodržiavať Ústavu Slovenskej republiky, ústavné zákony, zákony a ostatné všeobecne záväzné právne predpisy, a pri výkone svojej funkcie poslanca obecného zastupiteľstva ich budem uplatňovať podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia.**“.

**Zákon č. 50/1976 Zb.
o územnom plánovaní a stavebnom
poriadku (stavebný zákon)**

<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1976/50>

Orgány územného plánovania

§ 16

(1) Územnoplánovaciú dokumentáciu obstarávajú orgány územného plánovania.

(2) Orgánmi územného plánovania sú **obce, samosprávne kraje a krajské stavebné úrady.**

(3) Ústredným orgánom územného plánovania je ministerstvo.

(4) Orgánom územného plánovania, ktorý obstaráva územné plány vojenských obvodov, je Ministerstvo obrany Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo obrany“).

§ 27

(3) Obec schvaľuje územnoplánovaciu dokumentáciu a jej záväzné časti vyhlasuje všeobecne záväzným nariadením.

**Zákon č. 355/2007 Z. z.
o ochrane, podpore a rozvoji
verejného zdravia a o zmene
a doplnení niektorých zákonov**

<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2007/355>

§ 28 Elektromagnetické žiarenie v životnom prostredí

(1) Fyzická osoba-podnikateľ a právnická osoba, ktoré používajú alebo prevádzkujú generátor nízkych frekvencií, generátor vysokých frekvencií alebo zariadenia, ktoré takéto generátory obsahujú (ďalej len „zdroj elektromagnetického žiarenia“), sú povinné zabezpečiť technické, organizačné a iné opatrenia, ktoré vylúčia alebo znížia expozíciu obyvateľov na úroveň limitných hodnôt ustanovených vykonávacím predpisom podľa § 62 písm. n).

(2) Zdroje elektromagnetického žiarenia pri navrhovaní a uskutočňovaní stavieb je potrebné zabezpečiť tak, aby nedošlo k prekročovaniu limitných hodnôt expozície obyvateľov.

§ 62 Splnomocňovacie ustanovenia

Ministerstvo ustanoví všeobecne záväznými právnymi predpismi

n) podrobnosti o požiadavkách na zdroje elektromagnetického žiarenia a na limity expozície obyvateľov elektromagnetickému žiareniu v životnom prostredí,

**Vyhláška Ministerstva
zdravotníctva Slovenskej republiky
č. 534/2007 Z. z.**

**o podrobnostiach a požiadavkách na zdroje
elektromagnetického žiarenia a na limity expozície obyvateľov
elektromagnetickému žiareniu v životnom prostredí**

<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2007/534>

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky podľa § 62 písm. n) zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov ustanovuje:

§ 1

(1) Táto vyhláška ustanovuje minimálne požiadavky na zdroje elektromagnetického žiarenia s cieľom zabezpečiť ochranu zdravia obyvateľov v životnom prostredí v súvislosti s expozíciou elektromagnetickému poľu s frekvenciou od 0 Hz do 300 GHz (ďalej len „expozícia elektromagnetickému poľu“) a na predchádzanie rizikám pre zdravie, ktoré môžu vzniknúť v súvislosti s expozíciou elektromagnetickému poľu.

Kľúčový je výklad slova „minimálne“.

Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 532/2002 Z. z.

**ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických
požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických
požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou
schopnosťou pohybu a orientácie**

<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2002/532>

§ 2

(1) Podľa tejto vyhlášky sa postupuje pri projektovaní a schvaľovaní územnoplánovacích podkladov a územnoplánovacej dokumentácie a pri umiestňovaní, projektovaní, povoľovaní, uskutočňovaní, kolaudovaní, užívaní a odstraňovaní stavby.

„Porušovanie“ vyhlášky ministerstva nariadením o územnom pláne

Príklady

Výňatok zo záväznej časti územného plánu Košíc

Pri výstavbe rodinných a bytových domov rešpektovať nasledujúce regulatívy:

- **maximálna podlažnosť** 2 nadzemné podlažia vrátane podkrovia,
- **typ strechy** - plocha, šikmá (dodržať rytmus min. 3 RD vedľa seba s rovnakým typom strechy),
- **stavebná čiara** - 10 m od osi cesty, resp. 5,75 m od uličnej čiary

§ 14 Mechanická odolnosť a stabilita

(1) Stavebné konštrukcie a stavebné prvky sa musia navrhnúť a zhotoviť tak, aby vyhovovali požadovanému účelu a odolali každému zaťaženiu a vplyvu, ktoré sa môžu bežne a predvídateľne vyskytovať pri uskutočňovaní a užívaní stavby, a škodlivému pôsobeniu prostredia, atmosférickému a chemickému vplyvu, korózii, žiareniu, otrasu a bludnému prúdu z jednosmernej elektrickej trakcie.

„maximálna podlažnosť 2 nadzemné podlažia vrátane podkrovia“

§ 6 Odstupy stavieb

Vzdialenosť priečelí budov, v ktorých sú okná obytných miestností, musí byť najmenej 3 m od okraja pozemnej komunikácie...

„stavebná čiara - 10 m od osi cesty, resp. 5,75 m od uličnej čiary“

Príloha k vyhláške č. 532/2002 Z. z.

1.5. Priechod a nástupište

1.5.1. Šírka priechodu musí byť najmenej 1 300 mm. Každý priechod musí zabezpečovať plynulý prechod z pešej plochy na komunikáciu so sklonom maximálne 1 : 8,

Ak územný plán predpíše na námestí sklon maximálne 1:10 a šírku priechodu najmenej 1 500 mm, je takýto územný plán v rozpore s vyhláškou?